

Populariseringen af Sjostakovitjs "Vals nr. 2"

Potentiel og realiseret betydningsdannelse

Bonde, Anders

Published in:
Danske Musikvidenskaber 2008

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Bonde, A. (2008). Populariseringen af Sjostakovitjs "Vals nr. 2": Potentiel og realiseret betydningsdannelse. I A. Ø. Jensen (red.), *Danske Musikvidenskaber 2008*

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Populariseringen af Sjostakovitjs “Vals nr. 2”: Potentiel og realiseret betydningsdannelse

Studiet af musiks betydning i audiovisuelle værker eller “tekster” (f.eks. spillefilm eller reklamefilm) fordrer en overordnet distinktion mellem *potentiel* og *realiseret* betydningsdannelse. De elementer, som konstituerer strukturen i en bestemt underlægningsmusik, kan nok tillægges en række potentielle betydninger, men hvorvidt disse betydninger realiseres eller ej, afhænger af den konkrete audiovisuelle kontekst (interaktionen mellem lyd, billeder, tekst, tale m.m.) samt intertekstualitetsforhold. At musik ikke er et semantisk sprog, og dens primære (denotative) meningsniveau således er af rent grammatisk karakter (i modsætning til visuelle og verbale semiotiske ressourcer), gør det imidlertid problematisk at argumentere for betydningsdannelse alene ud fra studier af musikkens struktur. Af samme grund er formuleringen “kan tillægges” valgt med omhu – netop ud fra den grundlæggende erkendelse, at betydning under ingen omstændigheder er noget, som blot *er* – dvs. noget objektivt forekommende, på vegne af afsender, foreliggende i en given medietekst, – men derimod i høj grad afhænger af modtagers perception og fortolkning, som igen er betinget af sociokulturel habitus.

Med ovenstående overvejelser in mente centrerer nærværende indlæg sig om Sjostakovitjs “Vals nr. 2” (7. sats i det kompilerede værk, *Suite for Variety Stage Orchestra* fra sidste halvdel af 1950’erne) og navnlig sammenhængen mellem på den ene side det betydningspotentiale, som musikken i sig selv kan tillægges i kraft af dens komposition, og på den anden side den betydning, der realiseres via musikkens interaktion med andre semiotiske ressourcer, nonverbale og verbale, visuelle og auditive. Jeg har valgt tre genremæssigt forskellige eksempler, hvori valsen indgår; nemlig spillefilmen *Eyes Wide Shut* (Kubrick, 1999), en reklamefilm for *SkandiaBanken* (2001) og dokumentarfilmen *Fogh Bag Facaden* (Guldbrandsen, 2003). Her vil jeg demonstrere ligheder og forskelle hvad angår realiseringen af valsens betydningspotentiale.